SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 232. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 7, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 7-го ГРУДНЯ 1994 Ч. 232. РІК CI

ПРЕЗИДЕНТ Л. КУЧМА НЕЗАДОВОЛЕНИЙ СИТУАЦІЄЮ В АРМІЇ

Київ (Р. Р.). — Тут у п'ятницю, 2-го грудня, відбулася нарада керівників Збройних Сил України, яку провів міністер оборони Валерій Шмаров.

З промовою виступив верховний головнокомандуючий Президент Леонід Кучма. Він констатував, що реформи в армії не дали позитивних результатів. Президент виклав свої міркування щодо зміни воєнних форм і перебудови та розвитку Збройних Сил України. Це, на його думку, має бути невелика, мобільна і дієздатна армія, але цю армію треба забезпечити житлом і всім необхідним. Президент зауважив, що досі в ярмії було немало зловживань і корупції, проте керівництво України не допустить дальшого руйнування Збройних Сил України.

Вивчають природу інфляції

Київ (Р. Р.). — Тут у четвер, 1-го грудня, відкрилася міжнародна наукова конференція „Соціяльно-економічні проблеми України як перехідного суспільства".

Участь взяли економісти закордонних університетів, керівник представництва ООН в Україні Стівен Бравн, міністер економіки України Роман Шпек, заступник голови Верховної Ради Олег Дьомін та інші відповідальні особи.

О. Дьомін у своєму виступі сказав, що конференція скликана не для того, щоб Україні підказували чужоземні науковці, а щоб ознайомитися із загальною теорією виходу держави з кризи, зокрема, в перехідний період, проаналізувати природу інфляції і крах грошових систем. Але шлях до ринкової економіки українські керівники та економісти мають прокладати самі — цього ніхто за них не зробить.

Мета конференції — виробити нові критерії для всіх гілок влади в період переходу від тоталітаризму до демократії та ринкової економіки.

Учителі отримали ґарантії

Київ (Р. Р.). — У вівторок, 2-го грудня, учителі київських шкіл продовжили пікетування уже біля будинку Кабінету Міністрів України. Представник профспілок освітян Олег Смірнов сказав, що страйк — не самоціль. Через малу заробітну платню школи залишилися без учителів, оскільки вони, не маючи змоги прожити, пішли шукати заробітків в інших місцях.

Того ж дня представники профспілки освітян та Уряду підписали протокол, згідно з яким Кабінет Міністрів ґарантує підвищення платні й також розгляне статтю 52 закону про освіту з метою внесення змін і прирівняння освітян до державних службовців. У зв'язку з цими домовленнями страйк і пікетування припинено.

Тим часом київський міський комітет Компартії звернувся до учителів із запевненням, що підтримує їхні вимоги і закликав освітян протистояти „дикій капіталізації", об'єднуючись навколо „проґресивних політичних сил, які мають програму побудови оновленого соціяльно-справедливого суспільства з ґарантіями права на працю, безплатну освіту та медичну допомогу". У зверненні комуністів сказано, що „руйнація народної освіти є неодмінною складовою частиною капіталізації України".

ДОПОВІДЬ Д-РА О. РОМАНІВА

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці влаштовує доповідь голови НТШ у Львові, члена-кореспондента Національної Академії Наук України д-ра Олега Романіва на тему „Яку державу будує Україна" (аналіза сучасних проблем в Україні). Доповідь відбудеться у четвер, 8-го грудня, в будинку НТШ, 63 4-та аве. в Ню Йорку. Початок о год. 6:30 вечора.

ОПУБЛІКОВАНО ПРОЄКТ ЗАКОНУ ПРО ДЕРЖАВНУ ВЛАДУ

Київ (Р. Р.). — Тут у суботу, 3-го грудня, газета „Україна Молода" та „Правда України" надрукували президантський проєкт конституційного закону України про державну владу і місцеве самоврядування, отриманий від адміністрації Президента 30-го листопада.

Проєкт закону передбачає, що державна влада будується на засадах її розподілу на законодавчу, виконавчу і судову. Законодавчу владу здійснює безпосередньо народ через референдум та Верховну Раду України. Виконавчу владу здійснює Президент через утворюваний ним Уряд та систему центральних і місцевих органів державної виконавчої влади. Судову владу здійснює система незалежних загальних і арбітражних судів. Крім того, в Україні діє Конституційний суд., покликаний забезпечувати верховенство права, охорону прав і свобід лидини, дотримання конституційного законодавства у відносинах між гілками влади.

Органи місцевого самоврядування обирають громадяни і здійснюють свої уповноваження, виходячи з пріорітету права і свобід громадян.

Верховна Рада має бути однопалатним представницьким органом законодавчої влади, до якої таємним голосуванням обирається 450 депутатів на чотири роки на основі загального, рівного і прямого голосування. Щорічно проводиться дві сесії тривалістю 100 днів кожна. Першу сесію скликається на 30-ий день після виборів. Народний депутат України може бути відкликаний виборцями у будь-який час, згідно з законом, але не може бути притягнений до судової відповідальности без згоди Верховної Ради. Депутатська недоторканість не включає випадків, коли депутата затримано на місці злочину.

Право законодавчої ініціятиви у Верховній Раді належить народним депутатам України, Президії Верховної Ради, голові Верховної Ради, постійним комісіям Верховної Ради, Президентові України, Конституційному судові. Вищому орбітражному судові, генеральному прокуророві України, а також Верховній Раді Автономної Республіки Крим і Національній Академії Наук України. Президент може ставити питання про надзвичайний розгляд внесених ним законопроєктів.

Рішення Верховної Ради вважається ухваленими, якщо за них проголосувала більшість від фактичного числа народних депутатів. Верховна Рада має право накладати вето на укази Президента, якщо вони суперечать конституції України, і припиняти уповноваження парляменту Автономної Республіки Крим в разі порушення конституції і законів України. Рішення про недовір'я Президентові Верховна Рада приймає двома третіми голосів від її конституційного складу.

Президент України, обирається на п'ять років, він є керівником держави і керівником державної виконавчої влади. Він є ґарантом суверенітету та територіяльної цілісности держави і здійснює керівництво державою через зформований ним Ур-

(Закінчення на стор. 4)

Українці вирушають в Антарктиду

Київ (Р. Р.). — У понеділок, 5-го грудня, група українських дослідників з чотирьох осіб вирушила в Антарктиду в складі антарктичної експедиції Великобританії.

Українські науковці працюватимуть на станції Фарадей, яку Великобританія вирішила безплатно передати Україні. Офіційна передача має відбутися в березні 1996 року. Фінансував українську експедицію Міжнародний фонд „Відродження", який виділив для цього 20,000 долярів. Британська сторона зобов'язалася доставити українських дослідників з фолклендських островів на станцію фарадей і забезпечити проживання їх на станції.

Дослідження Антарктиди, на думку науковців, не лише підійме авторитет України, але дозволить українським кораблям ловити рибу в тих місцях, адже це дозволяється тільки тим країнам, які досліджують шостий континент. До розпаду СССР Україна виловлювала там майже 100,000 тонн риби. З поверненням в Антарктиду можна буде розвивати антарктичний туризм, проводити космічні дослідження. Заступник директора Центру Антарктичних Досліджень України Юрій Оскрет та завідувач ляборторією Національного Університету ім. Т. Шевченка Геннадій Меленевський, після ознайомлення зі станцією та розташованою там апаратурою і устаткуванням, повернуться в Україну, а інженер-зв'язківець Олександер Люшнівський та інженер-енергетик Володимир Горгієв залишаться на станції.

Станція Фарадей збудована у 1953–54 роках і там постійно працюють англійські дослідники. Обладнання станції змодернізоване у 1979-81 роках. Там є дев'ять будівель і дізельна електростанція. Спальні приміщення розраховані на 24 особи.

На пресовій конференції у Центрі Антарктичних Досліджень повідомили, що Україна має намір запропонувати антарктичним станціям інших країн забезпечувати їх летунськими перевезеннями.

„Приїздіть частіше, маестро!"

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Г. Колесса). — Українсько-американський диригент і скрипаль Адріян Бриттан став частим гостем львівських концертових сцен. Минула поїздка мистця на запрошення адміністрацій Львівської фільгармонії і Львівського Театру Опери та Балету принесла успіх, потягнувши за собою повторні запрошення. З творчим натхненням, новими ідеями і плянами готується маестро Бриттан до наступної концертової поїздки.

А. Бриттан керує Львівською фільгармонічною оркестрою

Під диригентурою А. Бриттана навесні ц. р. відбувся концерт з оркестрою Львівської фільгармонії; звучали увертюра до опери „Нюрнберзькі майстерзінґери" Р. Вагнера, Концерт для двох фортепіянів В.-А. Моцарта, „Післяполудневий відпочинок фавна" К. Дебюссі та Восьма симфонія А. Двожака. Львівське телебачення записало цілу програму, в якій були виконані „Вестсайдська історія" Л. Бернстайна і сюїта з опери „Порґі та Бесс" Дж. Гершвіна. Диригував також оркестрою оперового театру— операми „Сивільський цирульник" Дж. Россіні та „Отелло" Дж. Верді. І це все — за два і пів тижня.

— Перше, що мені пригадується — це праця, наполеглива праця, — говорить маестро. — Усе йшло легше, ніж півтора року тому, під час моєї першої поїздки— адже я вже був знайомий із оркестрантами, співаками, підготовлений до розв'язання специфічних проблем.

— Порівнюючи результати ваших двох поїздок, чи ви завважили зміни у творчому підході львів'ян?

— Помітно зросла якість гри. Особливо це проявилося у виконанні симфонії Двожака. Також я завважив більшу гнучкість у відчутті стилів — наприклад, французького імпресіонізму (Дебюссі). Щодо оркестри оперового театру, вона стала більш податливою.

— А проблеми? Їх, мабуть, теж немало...

— Тут мені хотілося б сказати про відвідування концертів. Слухачі в більшості не цінують факту, що у Львові є оркестри високої якости; взагалі — справі клясичної музики не віддають належної шани.

— Чи, на вашу думку, крім інших факторів, причина криється в браку організаторського вміння?

(Закінчення на стор. 3)

ЕС СКАСУВАВ ЕМБАРҐО НА ТОРГІВЛЮ ЗБРОЄЮ ЗІ СИРІЄЮ

Брюссель, Бельгія. — Европейський союз скасував ембарго на продаж зброї для Сирії. Заборону запроваджено вісім років тому, її підставою була причетність Дамаску до спроби диверсії проти літака ізраїльської компанії „Ель-Аль" на лондонському летовищі.

Рішення щодо скасування ембарга прийнято на зустрічі міністрів закордонних справ країн — членів Европейського союзу.

Учасниками цієї зустрічі були також міністер закордонних справ Ізраїля Шімон Перез і голова Палестинської визвольної організації Ясір Арафат, які вели переговори про майбутні вибори в межах палестинської автономії. Обидва закликали представників країн, які обіцяли фінансову допомогу палестинцям, не зволікати з цією важливою справою.

Ш. Перез назвав помилкою рішення Европейської ради відновити торгівлю зброєю зі Сирією, оскільки вона дотепер рахується у вашінґтонському списку країн, що сприяють міжнародному тероризмові. У відповідь міністер закордонних справ Сирії Фарук аль-Шараа сказав, що рішення про скасування ембарга є справедливою реакцією Европи на спроби Ізраїля втрутитися в її внутрішні справи.

Керівник британського зовнішньоплітичного департаменту Даґлас Герд у розмові з кореспондентом інформаційного агентства Ройтер ствердив, що рішення на користь Сирії було прийнято в атмосфері загальної згоди. Д. Герд нагадав, що Лондон пропонував скасувати ембарго ще на початку цього року. Починаючи від 1987 року, европейські країни поступово скасовували санкції проти Сирії, тому сирійський президент Гафез Ассад під час іракської агресії проти Кувайту був на боці Заходу.

Щодо виборів у смузі Гази і в місті Єрихоні на західньому березі Йордану, то договір про це, як запевнив Я. Арафат, буде підписаний у найближчий час. „Ізраїльтяни розуміють, як ми потребуємо цих виборів, у той же час ми повинні розуміти їхнє занепокоєння з приводу безпеки",— сказав Я. Арафат.

ТЕРНОПІЛЬ. — Координаційна рада політичних партій і громадських організацій области закликала священнослужителів різних церков відправити 1-го грудня спільний Молебень, присвячений третій річниці з дня проведення всеукраїнського референдуму і здобуття Україною незалежности. Вище духовенство области охоче дало згоду відправити Богослуження за щасливе майбутнє України і її народу.

КИЇВ. — У Міністерстві Юстиції України розпочала працю міжнародна конференція з питань проведення експертизи проєкту цивільного кодексу України. Конференцію відкрив заступник міністра юстиції Броніслав Стичинський. Участь беруть представники уряду Німеччини, університетів Кіля та БОНН, Київського Університету ім. Т. Шевченка та інших вищих навчальних закладів України.

УКРАЇНА СТАНЕ БЕЗ'ЯДЕРНОЮ ДЕРЖАВОЮ

Будапешт, Мадярщина. — На вершинній конференції голів 52 держав у Будапешті, ціллю якої було зміцнення безпеки в Европі, не все пішло заздалегідь заплянованим шляхом.

Найперше зі заплянованих рейок вивів конференцію президент Росії Боріс Єльцин, який зробив закид, що НАТО своїми плянами прийняти деякі країни колишнього СССР намагається знову поділити европейський континент. Крім того Б. Єльцин, притаманним росіянам тоном із часів „холодної війни", заявив, що Зєднаним Стейтам Америки не можна дозволяти домінувати над світом.

Другим не заплянованим кроком був виступ президента Боснії і Герцеговини Алії Ізетбіґовіча, який пророкував, що коли інші країни не прийдуть йому з допомогою то в Европі виникне хаос.

Виступи цих двох президентів дещо затьмарили головну подію цієї конференції — офіційний вступ України до групи без'ядерних держав і підписання документу президентами ЗСА, Росії та прем'єр-міністром Англії про ґарантії безпеки Україні. У документі, крім неторканости існуючих кордонів України, всі три великодержави обіцяли не уживати торговельних санкцій, щоб впливати на рішення України чи загрожувати їй цим шляхом у встановленні та дальшому зміцненні державної незалежности.

Президент Билл Клінтон своєю присутністю підкреслив важливість підписання документу про надання ґарантій безпеки Україні та її приступлення до гурту без'ядерних держав. Навіть виступ Б. Єльцина та Алії Ізетбеґовіча цьому не перешкодили, хоча не принесли йому бажаних успіхів у справах НАТО.

ЛЬВІВ. — Тут з 29-го листопада по 2-го грудня відбулася друга міжнародна виставка „Галмед-94", яку організували Міністерство Охорони Здоров'я, Обласне Управління Охорони Здоров'я та Товариство з обмеженою відповідальністю „Гал-ЕКСПО" та „ММ". У виставці взяли участь 28 фірм та підприємств України, Росії, Франції, Німеччини, Польщі, експонуючи медичну техніку, обладнання і ліки.

ЧЕРНІВЦІ. — Голова комісії Верховної Ради з питань боротьби зі злочинністю Григорій Омельченко, який був довіреною особою у виборах до парляменту кандидата Євгена Лупакова, котрий 20-го листопада вийшов до другої тури разом з Олегом Литваком. Працюючи першим заступником генерального прокурора України, сказав Г. Омельченко, О. Литвак не дав згоди на арешт ряду осіб з комерційних структур, причетних до збройного нападу на президента концерну „Украаґротехсервіс" Володимира Бортника. Не дав О. Литвак згоди на арешт комерсанта, який обміняв 16 біл. карбованців на тверду валюту і перевів ті гроші до одного із сінґапурських банків.

В АМЕРИЦІ

ЩОБ ЩЕ БІЛЬШЕ ПІДКРЕСЛИТИ намагання республіканців змінити думку Уряду президента Билла Клінтона стосовно боснійської політики, Нют Ґінґріч, майбутній спікер Палати Репрезентантів, перед кореспондентами засобів масової інформації виявив декілька своїх думок у цій справі. Він уважає, що миротворні війська Організації Об'єднаних Націй треба зовсім відкликати з Боснії. Натомість дати зброю мусульманським військам боснійського Уряду та попередити сербів, що почнуться бомбардування, якщо вони розпічнуть нові наступи. На такі завваги Н.Ґінґріча відразу гостро зареаґував секретар Державного департаменту Воррен Крістофер, заявляючи, що такі думки спроможні тільки посилити воєнні наміри сербів.

ОКРЕМА ГРУПА ФЕДЕРАЛЬНИХ суддів запропонувала нові правила для допущення до федеральних судів справ громадського характеру, щоб у цей спосіб обмежити кількість справ для розгляду. Згадана окрема група суддів створена в 1990 році Юридичною конференцією ЗСА вважає, що коли не буде зроблено будь-яких заходів найближчим часом, тоді федеральні суди будуть залиті як кримінальними, так і цивільними справами. Їхній звіт вже вказує на те, що криза залеглих справ існує. Коли ж не зробити будь-яких заходів тепер, то це може бути катострофічним у майбутньому для федерального судівництва.

З УВАГИ НА ТЕ, ЩО ЕКОНОМІЧНЕ відродження в країні продовжується 10 місяців після того, як Федеральна рада валютних резерв підвищенням відсотків намагалася цей загальний напрям сповільнити, чимраз більше і більше економістів схиляються до думки, що згаданий засіб не є вже таким вдалим. Вони не сумніваються у впливовості Федеральної ради валютних резерв, але зміни у фінансовій системі країни, зокрема далеко менша роля банків у постачанні грошей фірмам і покупцям, змусить Уряд робити більш драстичні зміни та чекати довше на результати цих змін.

ХОЧА ГРОМАДЯНИ ЗСА ДАЛЬШЕ турбуються кількістю злочинних випадків у країні, Федеральне бюро розслідувань у своєму звіті минулої неділі, 4-го грудня, подає, що злочинсто в країні в загальному зменшилось на три відсотки у перших шести місяцях цього року. Найбільший спад завважено у таких злочинах як насильства та грабунки.

ВІЙСЬКОВИЙ АТАШЕ ПОСОЛЬСТВА ЗСА в Україні передав зяапрошення командуванню Військово-морських сил України на навчання групи українських моряків у ЗСА. Офіцери-моряки матимуть можливість пройти підготову за фахом у коледжах морської піхоти та на курсах підготови офіцерів тилу і надводних кораблів.

НА ЗУСТРІЧ ГОЛІВ ДЕРЖАВ та урядів країн-учасниць Конференції з питань безпеки і співробітництва в Европі до Будапешту в неділю, 4-го грудня, відлетів президент Билл Клінтон. Під час зустрічі у вівторок, 6-г0 грудня, відбулася зустріч президентів ЗСА, України,Росії та прем'єр-міністра Великобританії.

У СВІТІ

НЕСПРОМОЖНІСТЬ міжнародної спільноти розв'язати братовбивчий конфлікт у Боснії викликає все гостріші нарікання на ООН. Багато американських та европейських спостерігачів висловлюють думку, що НАТО також себе виявив як безпорадний оборонний союз, який не має належного впливу на міжнародні події, оскільки в цьому випадку перебуває у підпорядкуванні ООН. Цими днями французький міністер закордонних справ Ален Жюппе, коментуючи сьогоднішню ситуацію в Боснії, сказав: „Боснійський конфлікт засвідчив, що нам треба йти далі, минаючи НАТО і американські ґарантії, і створювати поважні европейські оборонні сили для запевнення наших спільних зовнішньополітичних інтересів. Боснійська криза підтвердила, що ми від самого початку недаремно ставили під сумнів поєднання інтересів Европи і Америки".

ІНДІЙСЬКІ ГАЗЕТИ повідомляють, що уряд країни дуже занепокоєний наміром Росії продати Пакістанові велику кількість винищувачів-бомбардувальників Су-27. Індійські керівники вважають, що достави зброї в Південну Азію не повинні провокувати ще більше напруження і ворожнечу в регіоні. Чутки про те, що Росія озброює Пакістан, посилилися після того як пакістанський міністер оборони Афтаб Мірані підтвердив, що в Ісламабаді в ці дні очікують приїзду російської військової делеґації.

У ГОЛОВНОМУ ШТАБІ НАТО в Брюсселі розповсюджено звіт про те, як практично здійснюється договір про обмеження зброї в Европі, підписаний в листопаді 1990 року. Згідно зі звітом, країни НАТО знищили вже 60 відсотків зі заплянованої кількости збройних арсеналів, а Німеччина — 86 відсотків. У звіті підкреслюється зволікання цього процесу в Росії. Дотепер вона повинна була знищити 19,000 танків, однак цифра не досягнула навіть 2,000. Є також свідчення, що понад 2,000 танків, броневиків і тяжких гармат зникли з гарнізонів совєтської армії і Росія не дає про це ніякої інформації.

ЧЕРЕЗ 23 РОКИ після арешту вийшла з тюрми на волю колишня активістка німецької ліворадикальної „Фракції червоної армії" Ірмгард Меллер. Її було засуджено на довічне ув'язнення за участь у терористичній акції 24-го травня 1972 року. Тоді І. Меллер керувала автом, начиненим динамітом, який вибухнув на паркувальній площі перед штабом американських військ, убивши капітана армії ЗСА Клайда Боннера і двох вояків — Чарлза Пека та Роналда Вудварда. За ворітьми тюрми звільнену терористку вітали 200 членів лівих німецьких організацій. Газети підкреслюють, що І. Меллер дотепер не зреклася свого терористичного минулого. Звільнили її з тюрми з уваги на незадовільний стан здоров'я.

У МОСКОВСЬКОМУ готелі „Космос" почався світова шахова Олімпіяда. У чоловічих і жіночих турнірах заплянowано по 14 ігрових днів. В турнірі чоловічих дружин до найвищої кляси належать збірні дружини України і Мадярщини, їм призначено по 2,605 ступенів. Далі йде дружина Ізраїля — 2,603 ступенів. За нею — дружини Німеччини, ЗСА, Росії й Англії.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.

Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Кара смерти і право на самогубство

Джордж Патакі, сенатор стейтової асамблеї нюоркського стейту, кандидував на губернатора того стейту під трьома гаслами: заведення кари смерти, обниження податків і „пора на зміну". І виграв, бо всі ті гасла сподобалися виборцям у виборах 8-го листопада ц.р. Інша річ, що не буде легко обнизити податки у нюйоркському стейті, коли губернатор Маріо Квомо залишив своєму наслідникові дефіцит в сумі 4 біл. дол. За названим губернатором мало хто буде тужити, бо Патакі казав правду: 12 літ урядування в Олбані було досить.

Найбільша правда Патакі, що не збільшене число поліціянтів і не процедуральні труднощі в отриманні поліційного дозволу на купно пальної зброї поменшують злочинство. Найкраща боротьба проти злочинства – це загострення кар, а що злочинці не бояться американської в'язниці при існуванні ганебної системи „оборотових дверей", тільки кара смерти може відстрашувати злочинця. Обов'язкова кара смерти за вбивство поліціянта, за вбивство під час грабежу і за вбивство, сполучене з насильством жінки. Маріо Квомо п'ятикратно накладав своє „вето" проголошуваної асамблеєю кари смерти, покликуючися на те, що він — католик. Католицька Церква забороняє вбивати людину, а злочинець є теж людиною. Відклик на Католицьку Церкву у тій справі породжує сумнів, бо Церква не сприяє злочинству. Коли в нюйоркському стейті, до якого належить місто Ню Йорк з найвищим в Америці числом вбивств, буде заведена і судами проголошувана кара смерти, можна сподіватися, що те страхітливе явище — проголошування щораз вищого числа доконаних у Ню Йорку вбивств — таки зменшиться. І, може, воно започаткує ревізію американського карного кодексу, найліберальнішого у світі, складеного під кутом бачення „людських прав", які належать злочинцеві, а не під кутом охорони чесних людей перед злочинцями.

У той самий день, 8-го листопада ц.р., у стейті Орегон виборці схвалили поважною більшістю резолюцію, трішки споріднену з перемогою Джорджа Патакі, дармащо та резолюція не торкається злочинців. Вона дозволяє шпиталям і лікарям приспішувати смерть невилікувально хворим, які терплять великі болі і приковані до ліжка, є тільки тягарем для оточення, без ніяких виглядів на покращання. Католицька Церква та лікарська етика не дозволяють приспішування смерти нікому, значить і смертельно недужим людям. Це проблема дуже прикра і болюча. Вона зактуалізувалася в Америці, коли один лікар допомагав безнадійно хворим передчасно вмирати. Його притягали до судової відповідальности і він признавався до своїх вчинків — в американському суспільстві одні виправдують його, інші таврують. Чули ми, що дехто в Орегоні плянує відкликатися до Верховного суду, піддавши під сумнів легальність тієї резолюції, як „порушення людських прав". Якщо дійсно та справа опинилась би у Верховному суді, його присуд буде дуже цікавий. Верховний суд розглядає усі справи під кутом їх конституційности. А втім, крім аспекту конституції — існує людський аспект, а тут, здається, той людський аспект займає перше місце.

В рамках американської демократичної системи вміщаються не тільки вибори родів державного і стейтового апарату, але й висловлювання своєї думки у важливих та актуальних справах, які з політикою не мають нічого спільного, як справи здоров'я чи культури. Найкращий і наймудріший момент американської демократії, коли йдеться про вибори, що ніхто нікого з виборців не запитує, які його партійно-політичні погляди, але кандидатами можуть бути тільки або члени одної з двох політичних партій, або „незалежні". В Україні під тим оглядом існує ще повний хаос, який болюче дав себе пізнати в останніх виборах до Верховної Ради. Покищо нема такого в Україні, щоби давати народові право висловлюватися у справах культури чи людського життя і здоров'я.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Микола Руденко

ПО ЛЕЗУ НОЖА

II

Як можна пояснити цю дивовижну живучість українців? Вона пояснюється ось як: протягом сімдесяти років совєтська влада привчала людей жити з клинчиків землі, які не можна обробити тракторами. Я вже про це писав не раз. Три-чотири роки тому в кожному українському селі налічувалося по кілька десятків покинутих хат, а сьогодні немає жодної. Це не означає, що молоді господарі повернулися до колгоспу — вони, як і раніше, живуть по містах, а „дача" (так називається тепер батьківська хата) дозволяє забезпечувати сім'ю картоплею, капустою та іншою городиною. В кого лишилися старенькі батьки, тримають кабанця, курей тощо. А в кого немає „дачі", той знаходить якісь інші джерела підживлення. Почали з'являтися приватні підприємства, де заробіток терпимий. Або їздять у Польщу й Туреччину по товари, котрі потім збувають дорожче. Старі ж люди виходять на вулицю з простягнутою рукою — і їм не відмовляють. Можна сказати так: людей годує свобода. Якщо є руки й ноги, а на додаток свобода — гріх пропасти з голоду. Були ж бо й такі часи, коли за клунок солі (спекулянт — отже контра!) ставили обличчям до стіни й розстрілювали. Тепер оте „купи—продай" взагалі ніякий не злочин: коли прийде нормальний ринок, спекуляція відімре сама собою.

А коли ж він прийде і чи прийде взагалі? Час і ресурси змарновані, при відсутності значної допомоги з боку розвинених країн нам не видертися з прірви. Це сьогодні розуміє переважна більшість населення. Отак їдеш у поїзді чи трамваї і всюди чуєш те ж саме запитання: „Куди ми йдемо?" Досі здебільшого відповідали: „До прірви". А думали так: була б шия — ярмо знайдеться.

Розчарування і навіть зневага до того, що називають у нас демократією, заполонили так багато людських душ, що люди (особливо кияни) перестали ходити на вибори: за три тури виборів до Верховної Ради кияни спромоглися послати туди лише п'ятьох депутатів, хоч мали послати 23. Із цього видно, що у вісімнадцятьох округах кияни взагалі не наближаються до виборчих урн. Їхнє резюме виглядає так: „Ідіть ви під три чорти зі своєю демократією. Та й самостійність ваша нам ні до чого. За Брежнєва жилося краще". І через те люди, які все ж таки йдуть на вибори, вельми часто голосують за комуністів. Марно їм пояснювати, що двічі не можна увійти в ту саму ріку — їх не цікавлять Гераклітові афоризми; їх непокоїть те, що буханець хліба коштує не 25 копійок, як було за Брежнєва, а 25 тисяч карбованців.

І лише тоді, коли ти поштовхаєшся в чергах за хлібом та наслухаєшся гіркосолоних дотепів або навіть відчайдушної лайки на адресу нової української реальности, стане зрозуміле здивування, з яким київські обивателі (а це переважна більшість) сприймають державну візиту Л. Кучми до Білого Дому. І справді, за що його так пишно вітають у Вашінгтоні? Чому американський Президент до нього ставиться, як до рівного? Що такого незвичайного побачили американські можновладці в доведеній до жебрацтва Україні? Звідки їхня готовність нам допомагати? Невже ми заслуговуємо якоїсь шани в їхніх очах? До України чомусь ставляться як до великої європейської держави. У світі, де шанують лише силу, це виглядає дивно й незрозуміло.

Довго можна пояснювати, що важить сьогодні Україна в плянах американських, канадських, англійських та всяких інших політиків західнього світу. Доведеться згадати і про її географічне становище, і про те, що саме вона може становити противагу імперським інстинктам Росії. Все це буде надзвичайно важливим і все буде правдою. Та чи спаде нам на думку отака „подробиця": світ вражений гідністю, стоїцизмом і надзвичайною стійкістю українського народу? Незрівнянно менші злигодні породжували кривавий хаос на інших землях, а тут усе ще панують порядок і спокій. Гостре слово, навіть стогін і лайка — це легко зрозуміти: то ж бо є живі люди, яким хочеться їсти й пити, яким сьогодні дуже важко. Але ж українцям не спадає на думку вчиняти на вулицях етнічні чвари й побоїща, як це діється в колишній Югославії чи відбувалося в учорашньому Ливані. Та хіба ж тільки там? Навіть маленька Молдова не зуміла уникнути етнічних кровопускань, не кажучи вже про Грузію, Вірменію, Середню Азію тощо. А це означає, що в Европі з'явилася велика держава, котра здатна стати стабілізуючим центром. Вона покищо обкрадена й замордована злиднями, але потенційно багата — багата морально й матеріяльно. Отже треба їй допомогти — і тоді в Европі надовго запанує мир. Не варто також применшувати особисту ролю Л. Кучми, в ньому вгадується воля, розум, уміння активно й послідовно діяти на користь українському народові.

(Продовження буде)

Раїса Руденко

18-РІЧЧЯ ГЕЛЬСІНКСЬКОЇ ГРУПИ

I

У приміщенні Музею Літератури в Києві відбувся врочистий вечір, присвячений 18-ій річниці з дня створення Української Громадської Групи сприяння виконанню Гельсінкських угод, яку в народі називали Українською Гельсінкською Групою.

Урочисті збори відкрив співголова Українського комітету „Гельсінкі-90" Василь Овсієнко. З промовами виступили: перший голова УГГ Микола Руденко, Йосиф Зісельс, Михайло Горинь, Вячеслав Чорновіл, Олесь Сергієнко, Микола Горбаль, Ніна Марченко, Раїса Руденко, Євген Дикий, Юрій Мурашов та інші. Присутні вшанували хвилиною мовчання членів УГГ, які відійшли в інший світ. Як сказав В. Овсієнко, у скрижалі історії України вписана дата, але „суспільство ще досі не усвідомило всієї ваги цього історичного явища". Це 9-го листопада 1975 року, день, коли створилася УГГ.

М. Руденко розповів, що створили її тоді вже немолоді люди, які навіть уявити не могли, що доживуть до її 18-річчя і що з УГГ виросте Українська Гельсінкська Спілка, а пізніше Українська Республіканська Партія. „Тоді про це не думалося. Думалося лише про необхідність іти на свідому жертву і покласти своє життя в ім'я народу, в ім'я свободи. Покласти життя, а не дати ворогам перемогти".

Все, що зробила УГГ, мало величезне значення, сказав Микола Горбаль, бо саме її діяльність сприяла тому, що Україну почув світ. О. Сергієнко розповів, якої самопожертви, якої мужности і готовности до смерти вимагала правозахисна діяльність членів УГГ. Він назвав геніяльною знахідкою ту форму, яку винайшла українська інтеліґенція, створивши УГГ, що дало змогу діяти цілком леґально. Це був час, зауважив В. Овсієнко, коли імперський режим винищив усю свідому українську інтеліґенцію, а після арештів 1972-73 років московським узурпаторам здавалося, що вони років 10-15 не матимуть клопоту з українським національно-визвольним рухом. Але вони помилилися. Кремль намагався переконати світ, що в СССР — демократичне суспільство. Імперія не витримувала ідеологічного двобою з демократією, виснажувала себе гонкою озброєнь та намаганням захопити все більше чужих територій. Насамперед для СССР було важливим закріпитися в кордонах, захоплених під час Другої світової війни і здобути для себе статус найбільшого сприяння в торгівлі. Саме це змусило володарів Кремля підписати прикінцевий акт Гельсінкської наради з питань безпеки і співпраці в Европі. Та вони не завдавали собі клопоту, щоб дотримуватися підписа-них угод. І тоді в середовищі інтеліґенції виникла ідея створення громадських груп, які збиратимуть інформацію про порушення прав людини в СССР і передаватимуть її на Захід.

(Закінчення буде)

Подав В. Барагура

Схвальні відгуки на видавничу діяльність УПЛДМ

I

З хвилиною проголошення української держави Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді (ОПЛДМ) , базоване в Канаді, змінило свою назву на Українські Працівники Літератури для Дітей і Молоді (УПЛДМ) з філіялами й представниками в різних країнах українського поселення, бо відчувалося велику потребу вартісних виховних видань не лише для західньої діяспори, але й для материка та східньої діяспори.

УПЛДМ не лише відкрило свої книгарні з ранішими виданнями, але одночасно почало посилену акцію нових видань високими накладами, бо цього вимагає змінена ситуація.

Свою діяльність УПЛДМ здійснює лише чатинно власними фінансами, а здебільша коштами індивідуальних та збірних меценатів-фундаторів. Про потребу цих масових, позитивних з точки погляду їх літератур-номистецьких та виховно-дидактичних вартостей, свідчать листи з учительських кіл усіх ступнів виховання й навчання — дитячих садків, передшкілля, початкових та середніх шкіл.

Для прикладу подаємо кілька листів із позитивними відгуками на ці видання, в тому з Коломиї, з села Сілець Сокальського району, Т-ва „Просвіта" з Чернівець, з Кривого Рогу та з Українського Відділу Всеслов'янського Культурно-Освітнього Т-ва в Акмолі (колись Цілиноград) у Казахстані.

***

Радіомовлення „Голос серця" з Коломиї Івано-Франківської области пише: „Сьогодні Господь Бог і Матінка Божа післали до нашої редакції велике щастя і радість. Жаль, дуже-дуже жаль, що прислали так мало — лиш по одній книжечці...

Хоч ваші книжечки в більшості розраховані для дітей і молоді, але їх з величезним захопленням і особливою увагою слухають самотні дідусі і бабусі.

Як тішаться вашими подаруночками бідні хлопчики й дівчатка, діти-сироти, діти-інваліди! Вони тулять до серденька ваші книжечки, цілують їх.

Ми всі разом молимося за усіх вас, добрі люди з Канади, за вашу материнську турботу і батьківську увагу для нас!

Хочеться до матінки-землі низько вклонитися дорогенькій Ніні Мудрик-Мриц за дуже цікаву, повчальну, виховну, духовну книжечку „Соняшні казки". Дорога Ніночко! Дуже вас просимо, вишліть ще нам цих книжечок!"

***

Від Шкільної Ради села Сілець Сокальського району:

„Учнівський і педагогічний колективи щиро дякують усім добродіям УПЛДМ ім. Леоніда Глібова за корисну й цікаву добірку дитячої літератури, яку ми отримали якраз напередодні Свята Знань (початку шкільного року).

Ваш дарунок вручив люб'язно на урочистій лінійці (зібранні) голова Сільської Ради.

Шкільна Рада вирішила передати добірку книжок у шкільну бібліотеку, де завідуюча, пані Марія, організовує виставки, читання й бесіди для учнів. Книжки з вашої посилки є важливими до книжкового фонду нашої бібліотеки. Адже ми чуємо нестачу видань тих письменників, які були довгий час заборонені до викладання в школах України...

В нашій школі навчається 520 дітей, читацькі уподобання й смаки яких шкільна бібліотека часто не в змозі задовільнити. А ваш дарунок викликав жвавий інтерес і бажання дізнатися більше про письменників з діяспори".

(Закінчення буде)

Оля Гасцька

БІЛІ ЛІЛЕЇ

Родинам дивізійників, що впали під Бродами, присвячено.

II

Віра приїхала з подругою. Дівчата з модерними зачісками (зникло прегарне чорне волосся!) і в подертих на колінах джінсах.

Свят-вечір був неспокійний і сумний. Віра з якоюсь чужою для Ади усмішкою поспішала, не докінчивши вечері. Потягнула товаришку та без вибачення сказала: „Ми ще підемо на 'парті', прийдемо пізно". Ада зі смутком поглянула на розпаковану з поспіхом і залишену під столом прекрасну різьблену касетку, яку подарувала внучці. Під час різдвяних вакацій Віра зовсім не мала часу на розмови з бабунею. Додому поверталася пізно, а на стіни в її кімнаті на місце керамічних прикрас і вишивок прийшли кольорові афіші та написи і картини безвартісного дешевого мистецтва.

Після від'їзду Віри Леся потішала маму: „Не журися — це нова ґенерація, вона скоро сприймає все те, що навіть не зовсім їй підходить, але воно модне. Тут я зовсім безрадна. Вона сказала мені, що у нас вдома забагато традиції, що вона американка і ті речі більше її не цікавлять!"

„О Боже, невже всі наші теорії і дискусії про 'загублення поколінь', передання традицій та сантиментального потягу до рідної землі нашій молоді залишаться нездійсненою мрією і недоспіваною піснею?" — не без хвилювання думала Ада.

З весною, коли все оживає, соняшні промені стараються злагіднити холодні зимові настрої, що зникають з розталим снігом. Леся, якось дивно оживлена, зустріла маму, що поверталася з парку. По дорозі додому встигла розказати їй, що цього року влітку багато знайомих дивізійників та їх родини вибираються в Україну на святкування 50-ліття створення І Української Дивізії УНА. Вона говорила про те з чоловіком, який сам не вибирається, але не має нічого проти того, щоб вона поїхала... з Вірою. Пані Ада знала, що стан її здоров'я не дозволяє на таку далеку дорогу, але Віра? „Не знаю, чи Віра буде зацікавлена", — відповіла тихо. В душі виринуло безмежне бажання: „Його доня і внучка, — думала з певним неспокоєм. — О Богдане, якщо можеш, пішли надхнення нашій внучці, бо мені дуже важко!"

Не знати, чи бажання пригод, чи охота подорожувати, чи, може, спогади про довгі вечори, проведені з бабусею в її кімнаті, вплинули на Віру, і вона поїхала з мамою в Україну.

Урочиста Служба Божа відправлялася у Львові на площі, звідки 50 років тому відходили на вишкіл добровольці. Віра побачила їх на фотографічній виставці, присвяченій І Українській Дивізії УНА. Вирушали тисячі молодих юнаків з вогнем завзяття в очах — сам квіт українського народу! Супроводили їх батьки, дружини, дівчата і діти з квітами. Благословляли Владики і сам великий Митрополит Андрей Шептицький. Леся пригадувала мов крізь сон молодого стрункого юнака, який обнімав маму і її малесеньку. Віра вже знала, що на цьому місці, де тепер довгими рядами стояли комбатанти, які приїхали з діяспори, і ті, що пережили заслання і тюрми та чудом добилися до своїх рідних осель, прощав свою вірну дружину і донечку дідусь Богдан зі словами: „Їду боронити Україну". Він теж міг тут стояти між своїми друзями, які перебули війну, полон, перехід до рядів УПА або мандрівку за океан, але його не було. Він теж міг би ще з доволі молодечим запалом машерувати тепер вулицями Львова, співаючи пісню: „За свій рідний край, за стрілецький звичай", як це робили його друзі в темносиніх шапках з левиками і тризубами. Але його там не було.

Перед очима стояла заплакана бабуня, коли Віра на одній з імпрез деклямувала вірша Б. Бори „Друзям з-під Бродів":

Останніх сторінок історії
Ви не читали в тиші заль,
Ви їх писали потом, кров'ю
Під зойк ґранат, під рев моторів,
Під крик, жахливий реґіт сальв...

Останні сторінки історії —
Це ви в атаках і в огні,
Як гідні спадкоємці слави,
Що віддали свій юний порив
У жертву рідній Вітчині.

Молодій талановитій дівчині було надзвичайно цікаво послухати доповідей про всі події того часу. Вона зрозуміла, що народ без збройних зривів у минулому може зникнути з лиця землі, а заповіт батьків Дивізія „Галичина" хотіла сповнити при помочі модерної зброї, до якої не мала доступу героїчна УПА. Леся розпитувала про батька учасників бою під Бродами — чи не знають? Чи не бачили?.. І врешті засвітилися вогниками очі одного з тих, кому з-під темносиньої шапки виглядала густа сивини, він налягав на ногу. Це було на другий день величавих святкувань на брідських полях біля Ясенева, на горі Жбир.

— Так, я бачив Богдана і знав його. Це була прекрасна людина, сповнена любов'ю до своєї вічно поневоленої Батьківщини. Ми оба лежали поруч тут, на цих полях, важко поранені. Вмираючи, він сказав: „Перекажи моїй Аді, моїй лілеї..." і не докінчив. Яка шкода!.. Мене врятували люди з Ясенева і я опинився в рядах УПА, а потім на засланні.

— Яка шкода, — повторила тихо Леся, а Віра гірко заридала.

— Не плачте, мої дорогі, його смерть і смерть наших друзів навчила нас, як треба жити! — сказав на прощання дивізійник.

Все, що тут відбувалося, зворушило дівчину до краю. І не лише її одну. Врочисті відправи, висока могила з березовим хрестом, а також комбатантський хрест з вирізьбленою дивізійною відзнакою, що уцілів після знищення комуністичними вандалами імпозантного пам'ятника, який був поставлений на горі Жбир у пам'ять поляглих борців (тепер там висипана могила). З довколишніх сіл виходили процесії з хоругвами, а серед тисяч народу стояли „на струнко" зі своїми прапорами довгі лави сивоволосих воїнів у темносиніх шапках зі золотистими „левиками", що вилискували до сонця. Вони приїхали віддати честь своїм поляглим друзям. Море квітів зложили люди на могилі, а діти принесли вінки з калини. Між ними видніли білі лілеї, які привезла Віра зі Львова. Від п'янкого запаху лілей та жалібного співу крутилася голова. Серед численних хорів запам'ятався один: він складався з дивізійників, колишніх політв'язнів та їх родин. „Вічна вам пам'ять, вічна вам слава і наш доземний поклін!" — співали вони. Промовляли священики, колишні члени Дивізії, в епітрахилях і комбатантських шапках з „левиками". Після головної урочистої відправи учасники боїв під Бродами виходили групами, відшукуючи забуті важливі місця так званого „брідського котла смерти" біля сіл Підгірці, Княже й інших, вшановуючи пам'ять поляглих в оточенні побратимів.

Мозольною працею послідовно відшукуються тлінні останки героїв цієї пропам'ятної битви, щоб їх з пошаною поховонити на новому цвинтарі, а документи ідентичности, шоломи і всі предмети, що збереглися, передати до професійно влаштованого музею в Бродах.

Дорога простелилася далі. І ось Канів, могила нашого Пророка-Кобзаря над рідним Дніпром. Від нього треба черпати силу і наснагу до праці для України — вирішила Віра рішуче і сказала:

— Мамо, я мушу сюди приїхати, щоб вкласти свою маленьку цеглину, використати свої професійні знання для розбудови нашої держави. Крім того, буду радо працювати з дітьми і молоддю. Я мушу теж включитися в боротьбу проти злочинного знеславлювання нашої Української Дивізії „Галичина" як в діяспорі, так і на рідній нашій землі, за яку разом з тисячами відважних патріотів віддав своє життя мій дідусь... Яка страшна зневага, несправедливість і абсурд закидати тим героям, що вони були коляборантами, боролися за інтереси Німеччини! — сказала з досадою молода дівчина. — Вони не коляборанти, вони відважні патріоти, які серед неможливих обставин, тоді, коли інший, не менш страшний ворог, показав своє справжнє обличчя, старалися створити свою власну армію і здобути волю Батьківщині.

Захоплені красою (яким прекрасним мусів бути він до часу зруйнування його святинь та знищення червоною ордою його накращих синів і дочок!), де продовжувалися святкування, були одночасно свідками відзначувань другої річниці незалежности України. Хрещатик майорів синьо-жовтими прапорами з тризубами. Сповнилася мрія Богдана та кільканадцятьох тисяч його ідейних друзів, що загинули тоді на фронтах своєї і чужої землі, на засланні чи в еміграції, і всіх тих, які по довгій мандрівці, з підірваним здоров'ям включилися активно у працю нашої громади в діяспорі, займаючи рівночасно важливі професійні становища.

Втомлені дорогою, Леся з Вірою повернулися додому. Після слів щирого привітання з бабусею, Віра сказала:

— Буду про все розказувати, а тепер лише про те, що я вирішила своєю працею допомогти твоїй і моїй Батьківщині. Не можемо допустити до втрати незалежности, здобутої такою дорогою ціною зусиллям поколінь!

При вечірній молитві обличчя Ади сіяло щастям. Запах білих лілей став євшан-зіллям.

Европейське турне „Червоної рути“

Від 21-го вересня до 15-го жовтня тривало гастрольне турне лавреатів фестивалю „Червона рута-93“ по країнах Західньої та Централ'ної Европи, організоване дирекцією фестивалю при фінансовій підтримці Міністерства Культури України.

Мета гастролів — підтримати молодих музикантів після фестивалю, вивести їх на міжнародну арену, привернути увагу Заходу до України як до незалежної, демократичної держави, поширити інформацію про українську культуру як сучасну й аванґардну, що розвивається в річниці загальносвітових тенденцій; про нашу міську молодечу музику та її національно визначену лінію, що витворилася на фестивалі „Червона рута“.

За кордоном відбулося дев'ять концертів у п'ятьох країнах: Мадярщині (Будапешт, 25 вересня, Міський центр дозвілля), Словаччині (Пряшів, 28-го вересня, заля „Чорний орел“), Німеччині (Мюнхен, 30-го вересня — центр ім. Антона Фінґерле, 1-го жовтня — Український клюб), Франції (Париж, 3-го жовтня, Велика заля ЮНЕСКО, Мюлен — 4-го жовтня, міський палац), Польщі (Старград Щецінський, 9-го жовтня, молодечий клюб „Ґент“; Ельбльонт, 12-го жовтня, заля „Орел“; Варшава, 14-го жовтня, Міський центр культури).

В рамках гастролів перед виїздом за кордон також відбувся концерт в Ужгороді (23-го вересня, Обласний Музично-Драматичний Театр). Закарпаття стало 20-ою областю України, де пройшли концерти переможців донецької „Червоної рути“, які організувала дирекція фестивалю з метою популяризації сучасної української молодечої музики та підтримки молодих музикантів (всього 34 концерти в 29 містах України).

До складу гастрольної групи входили: солісти Ірина Шинкарук (Житомир, I премія „Червоної рути-93“ у жанрі поп музики), Олександер Пономарьов (Хмельницький, I премія в жанрі поп-музики), Олександер Войтко (Вінниця, II премія у жанрі авторської пісні); гурти „Брати блюзу“ (Калуш, Івано-Франківської области, Ґранпрі), „Нація“ (Київ, I премія у жанрі рок-музики), „999“ (Львів, II премія у жанрі рок-музики), „Вій“ (Київ, III премія у жанрі рок-музики), „Турбо-техно-саунд (Івано-Франківське, II премія у жанрі поп-музики), „Компроміс“ (Донецьке, III премія у жанрі поп-музики), „Тризуб“ (Тульчин, Вінницької области, дипломант у жанрі поп-музики, виконавець пісні переможця конкурсу шляґерів „Червоної рути-93“).

Гурти „Компроміс“ та „Тризуб“ взяли участь тільки в концертах в Ужгороді, Будапешті та Пряшеві, оскільки перед гастролями вони повернулися із ЗСА і в дирекції „Червоної рути“ не було можливости оформити їм візи до Франції та Німеччини.

Турне було організоване дирекцією фестивалю „Червона рута“ на виконання своїх обов'язків перед переможцями фестивалю (ці обов'язки зазначені у положенні „Червоної рути“). На відміну усіх інших фестивалів, котрі нагороджують своїх переможців грошовими преміями, а далі ними не опікуються, „Червона рута“ бере перед своїми лавреатами зобов'язання і після фестивалю організує їм велике гастрольне турне по Україні та на Заході, а також випускає авдіо-та відеокасети з їх записами.

Після першої „Червоної рути“ (Чернівці, 1989 рік) дирекція фестивалю організувала концерти 50-ом музикантам у Канаді (травень, 1990 року). Після другої (Запоріжжя, 1991 рік) — 23-ом музикантам в Европі (жовтень-листопад, 1992 року). Після третього фестивалю (Донецьке, 1993 рік) — 38-ом лавреатам по країнах Західньої та Центральної Европи.

Турне-94 стало першими гастролями такого маштабу українських рок- та поп-музикантів в Европі. Вперше була представлена така широка панорама стилів і напрямків сучасної молодечої музики.

Особливість цього турне в тому, що воно було розраховане на неукраїнську авдиторію. Концерти „Червоної рути“ були майже в кожній країні першим знайомством місцевої публіки та засобів масової інформації з рок- і поп-музикою в Україні. У Будапешті ніколи раніше не виступали рок-музиканти з колишніх соціялістичних країн та республік СССР. У стінах зали ЮНЕСКО в Парижі взагалі вперше прозвучала рок-музика. І це була українська музика.

Відбулося кілька зустрічей з українською діяспорою. Позитивне сприйняття української музики чужинцями мало добрий вплив і на закордонних українців. Молодь, асиміляційні процеси серед якої йдуть дуже швидко, мала нагоду ознайомитися з українською рок-та поп-музикою, здатною конкурувати з англомовною. На загальну думку це чи не єдиний чинник, котрий може запобігти асиміляції молоді. Уперше молодеча музика сподобалася старшому поколінню діяспори.

Тепер дирекція фестивалю розпочинає проведення обласних відзбіркових конкурсів (від 2-го листопада до березня 1995 року) і підготову до наступного четвертого фестивалю „Червона рута“, який відбудеться у травні 1995 року в Симферополі та Севастополі.

Н. Н.

У світлу пам'ять Е. Прийми-Запорожець

Проживши 80 років, 29-го вересня ц. р. відійшла у Божу вічність небуденного характеру і талантів громадська трудівниця, яка все своє зріле життя йшла в першому ряді всеціло відданих працівників на суспільній, національній і політичній нивах. Її подивугідний і багатогранний своїм невтомним трудом та своїми всесторонніми осягами життєвий шлях був визначений, опромінений і насназений силою любови своєї родини і свого народу. Емілія також завжди зберігала пошану, вирозуміння та християнську любов ближнього, без огляду на його соціяльний стан, національне походження, політичні переконання та релігійну приналежність. Завдяки таким шляхетним почуванням та настановам, Емілія залишила нам у спадщині свій непроминально актуальний приклад як на основі своїх коренів минувшини рости в сучасності та ставити дороговкази в майбутнє.

Св. п. Е. Запорожець

Е. Запорожець народилась в 1914 році в Чикаго в патріотичній сім'ї мистця-різьбаря та учительки. В 1933 році вона одружилась із інж. Петром Запорожцем, який став головою дуже активного і поширеного Гетьманського руху в ЗСА. В 1936 році новоженці переїхали на постійно до Дітройту, де Всевишній благословив їх трьома донями. В Дітройті перед, під час і після Другої світової війни Емілія розвинула широку скалю своїх власних зацікавлень, які охопили культурно-освітнє, харитативне та політичне життя української і американської громад. На її життєвому шляху видніє визначна участь в праці ЗУАДК, УККА, УАКР та в таких організаціях, як Комітет поневолених народів, Інтернаціональний інститут, Американський червоний хрест, Американський дівочий пласт, Об'єднаний комітет збірки допомогових фондів, Т-во боротьби з недугою рака, Т-во Українських Ґрадуантів Дітройту і Віндзору, Український фестивальний комітет, Комітет влаштування інтернаціональних днів на Мишегенському стейтовому ярмарку, участь в численних комітетах однаразового призначення і дуже часто в виборчих комітетах американської Республіканської партії.

Оцей далеко не повний перелік товариств і організацій, в яких Емілія брала участь, доказує, як вона зуміла осягнути гармонійний розподіл своїх зусиль для добра країни своїх предків і для країни свого прожитку. Будучи жінкою високої товариської і політичної культури, вона поєднувала важливість вселюдського з національним та все і всюди наголошувала нашу рівнорядність, спільність і право „засісти у народів вольних колі".

Покійній Емілії належиться признання і подяка за спровадження до Дітройту, при помочі Інтернаціонального інституту, Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка. В тому часі масового приїзду переселенців сім'я Запорожців приймала їх у власній хаті, допомагала їм знайти собі відповідну працю та приміщення.

Після передчасної, на 47-му році життя, смерти свого мужа, Емілія виконуючи збільшені родинні обов'язки, не зменшила своє відданість справам суспільним. Тож в 1960-их роках, оцінюючи діяльність Емілії для української справи, українські градуанти вибрали її Українкою Року, а американські допомогові т-ва нагородили її грамотою жінки „Золотого серця".

З нагоди 70-ліття з дня народження та понад 50-ліття праці на народній ниві, за почином місцевого відділу УАКР, наша громада великого Дітройту вшанувала Емілію величавим бенкетом, де виступили солісти Капелі бандуристів ім. Т. Шевченка.

В 1987 році Мишиґен відзначав 150-ліття свого оформлення і вступу, як окремий стейт, до ЗСА. З цієї нагоди створився під проводом жінки тодішнього губернатора комітет, який постановив вибрати із населення стейту 150 жінок, тобто по одній на кожний рік існування стейту, які найбільш жертвенно і безкорисно здійснювали найвищі вольностеві і гуманні ідеали Вашінґтона та Лінкольна. Однією із цих вибраних жінок була Емілія.

В похоронних обрядах взяли участь визначні представниці та представники нашої громади метрополітального Дітройту. Прощальне слово виголосив голова УПСО та директор радіопрограми в Дітройті і в Піттсбурґу інж. Василь Колодчин. Із найближчої родини Емілія залишила в глибокому смутку три дочки, троє внуків і одну правнучку. Тлінні останки Емілії поховано на цвинтарі Святого гробу.

Роман Лазарчук

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ВІСТКИ УСО „ТРИЗУБ" ФІЛЯДЕЛЬФІЯ

Перша дружина УСО „Тризуб", минулорічний першун Мейджор Дивізії, Пенсильвенійської футбольної ліґи, веде в показнику табелі ігор теж і в цьому сезоні. Досі футболісти відбули 7 змагань, усі виграли і маючи на своєму конті 14:0 точок та 41:2 відношення голів, займають перше місце. В останніх змаганнях з сильним клюбом „Ерцґебірґе" наша дружина завдала йому першої поразки в сезоні, вислідом 2:1. Резервова дружина „Тризуба" після 7 змагань, при стані 9:5 точок, займає 3-тє місце. Після закінчення ігор першої половини сезону, перша дружина розпочне ігри за відкриту і аматорську чашу ЗСА. Першим суперником „Тризуба" в цій серії буде клюб з м. Бетлегему.

Склад першої дружини „Тризуба": О.Ніл, Р.Конрат, Г.Ґреґ, М.Петерсон, Т.Гюз, А.Сепуга, С.Данів, М.Даненджало, С.Форостяк, Ю.Монтаґ, А.Барат, Б.МкКарті.

Адріян Гаврилів

УСК НЮ ЙОРК – АЙТРАХТ С.К.–2:1

Вдруге в цьому сезоні перша дружина УСК-у перемогла німецький клюб „Айнтрахт". Це були відплатні змагання за чемпіонат другої дивізії Космополітальної Ліґи, які відбулися в неділю, 6-го лиспотада ц.р.До перерви вислід був 0:0. Після відпочинку футболісти УСК-у активізували свої наступи на ворота суперників, які двократно успішно завершив Томпсон, здобувши ведення 2:0. Після цього німецькі футболісти провели декілька швидких контратак, одну з яких закінчили ґолем, що виявився почесним для них в цій зустрічі. Завдяки цій перемозі УСК зміцнив свою позицію лідера дивізії „Схід", маючи на своєму конті 10:0 точок і 14:6 відношення ґолів. Резервісти УСК-у цим разом ремісували сухим вислідом 0:0.

С.К.

УСВТ„Ч.СІЧ" (ЖІНКИ) – МОРРІС „СТРАЙКЕРС"(ЖІНКИ) – 2:0

Успішно продовжує виступати в чемпіонаті жіночої дивізії Ґарден Стейт Ліґи жіноча футбольна дружина „Ч.Січі". В чергових змаганнях з клюбом Морріс „Стайкерс" „Ч.Січ" здобула перемогу на виїзді вислідом 2:0. Обидва ґоли для „Ч.Січі" здобула Таня Фостер. Після цієї перемоги „Ч.Січ" зміцнила свою позицію лідера дивізії, маючи на своєму конті 12:2 точок і 23:6 відношення ґолів.

УСВТ „Ч.СІЧ" (ЧОЛОВІКИ) – ФАЛКОНС С.К. – 1:7

Тієї погромної поразки зазнала перша дружина на виїзді в м.Сомервіл з місцевим клюбом Фалконс. Вже до перерви господарі вели 4:0. Після перерви Кахоновський знизив вислід 1:4, але на більше наш напад не спромігся. В цьому ж часі суперники вдало використали слабу гру оборони гостей і ще до кінця гри зуміли здобути три ґолі. Після тієї поразки наша дружина опинилася на 4-му місці в показнику ігор дивізії „Південь".

ВІСТКИ УСЦАК ПОДЯКА ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ.

Голові управи УСЦАК п. Мирону Стебельському:

Одеське обласне управління у справах молоді, фізичної культури і спорту засвідчує одержання від УСЦАК – 5, 000 (п'ять тисяч) американських долярів, призначених на розбудову центру фігурного катання в м. Одесі.

Ці кошти використано на закупівлю компресорного обладнання для машинного відділення центру.

Просимо висловити нашу сердечну подяку усім членам УСЦАК, які внесли свої пожертви. З правдивою пошаною, Голова обласного управління у справах молоді, фізичної культури і спорту

Юрій Поволоцький

ФОРМУЮТЬ ОЛІМПІЙСЬКУ РЕПРЕЗЕНТАЦІЮ УКРАЇНИ

Управа УСЦАК одержала від НОК України перший список кандидатів до олімпійської збірної України, яка візьме участь в Олімпіаді в Атланті, Джорджія, в 1996 році. До цього списка ввійшли спортовці, що в різних міжнародних змаганнях в 1993-94 роках здобули від першого до шостого місця.

ЛЕГКА АТЛЕТИКА

С.Бубка (стрибок з жердиною), І.Кравець потрійний стрибок), О.Богач (штовхання ядра), В.Кириленко (стрибок в довжину), В.Зінченко (мет. диску), Л.Бережна (стрибок в довжину) Ю.Сергієнко (стрибок у височу), О.Старчова (біг 800 м.), О.Твердохліб (біг 400 м. з перешкодами).

БОКС

Р.Зауличний (81 кг.), С.Гордніічов (67 кг.)Б, І.Матвійчук (57 кг.), А.Ханула (75 кг.), С.Ковчанко (51 кг.).

ВІЛЬНА БОРОТЬБА

М.Валієв (130 кг.), О.Нечепуренко (100 кг.), Р.Мотрович (68 кг.), М.Кушнір (52 кг.),

ГРЕКО-РИМСЬКА БОРОТЬБА

В.Олійник (90 кг.), А.Калашников (52 кг.), Д.Солдадзе (100 кг.), П.Коток (130 кг.), Г.Камишенко (62 кг.), І.Бугай (82 кг.).

ВАЖКА АТЛЕТИКА

Т.Таймазов (108 кг.), Р.Савченко (76 кг.), І.Разорьонов (108 кг.), В.Бажан (83 кг.), С.Амелькін (70 кг.), О.Чумак (91 кг.).

НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ СПОРТ (ШОСЕ)

С.Гигильова (групові перегони). Трек:В.Яковлєв, О.Симоненко, Г.Іщенко, С.Матвєєв, А.Яценко.

ГІМНАСТИКА (СПОРТОВА)

Г.Місютин (вільні вправи), Л.Підкопаєва (колода, вільні вправи, багатоборство), Р.Шарипов (бруси), І.Коробчинський (бруси, вільні вправи, перекладина), В.Марініч (кінь-махи), Т.Лисенко (багатоборство).

ХУДОЖНЯ ГІМНАСТИКА

К.Серебрянська (обруч, м'яч, булава, стрічка, багатоборство), О.Вітриченко (м'яч, обруч, сртічка, булава, багатоборство).

ДЖУ-ДО

Руслан Марушенко (86 кг.).

АКДЕМІЧНЕ ВЕСЛУВАННЯ

М.Шапошников – 4-ка – М.Чуприна, О.Заскалько, О.Марченко.

О.Ронжина – 4-ка – С.Мазий, Т.Устєжаніна, Д.Міфтахутдінова.

ВЕСЛУВАННЯ НА БАЙДАРКАХ І КАНУ

І. Сливинський (С-І-500), С.Осадчий (С-4-1000) – О.Калиниченко, А.Балабанов, В.Добротворський.

ВІТРИЛЬНИЦЬКИЙ СПОРТ

Р.Лука (лайзер-Радіал), Р.Таран (кл. „470"), Н.Гапонович, С.Приймак (катамаран „Торнадо"), Е.Чолобітько.

ФЕХТУВАННЯ

А.Миронюк (шпага) – Г.Тухтарова, Г.Горіна, В.Титова, Н.Грузинська, С.Голубицький (рапіра), С.Самойлов, О.Бризгалов, В.Мацейчук.

СТРІЛЬБА З ЛУКА

Станіслав Забродський

СТРІЛЬБА СТЕНДОВА

Дмитро Монаков

СТРІЛЬБА КУЛЬОВА

А.Айвазян (ком.МГ.-9, О.Дементьєв-ком.МГ.-6, А.Шейкін-ком.МГ.-6, В.Макаров-ком.МГ-6, О.Близнюченко-ком.МГ-6, В.Іванчук-ком.МГ-6, О.Михайлов-ком.МГ-6, Л.Леськів-ком.МГ-5, Т.Нестерова-ком.МГ-5, С.Селедкова-ком.МГ-5.

ЗБІРНА ВІДБИВАНКИ

В цьому списку не подано збірні футболу, що проходить кваліфікаційні ігри, і без вияснення збірні, а також настільного тенісу, ручного м'яча (гендболу), водного польо, плавання (замітка О.Т.).

Згідно із вище поданим списком до збірної, разом з тренерами, песоналом обслуги входить 225 осіб. Як перед, так і в часі Олімпіяди, олімпійці України потребуватимуть підтримки. При Фонді Відродження Спорту в Україні, УСЦАК є відкрите конто для тідтримки найбільш важнішого проекту збірної. Бажаючих підтримати такий проект просимо висилати свої пожертви на нижче подану адресу: USCAK - Olimpik Fund, 680 Sanford Ave, Newark, N.J., 07106.

„Приїздіть...

(Закінчення зі стор. 1)

— Очевидно. В першу чергу невистачає реклями. Я порушував це питання у Львові і одержав відповідь — „Ми не маємо на це коштів“. Для нас, мистців із заходу, це звучить абсурдно: адже знаємо — щоб привабити слухачів, слід спочатку інвестувати певні фінанси.

— З відгуків місцевої преси бачимо, що мистецький світ Львова був радий вашому повторному приїздові; висловлювали надію, що ви ще не раз диригуватимете у Львові.

— Мені дуже хотілося б допомогти організувати туру фільгармонічної оркестри і оркестри Львівського Театру Опери та Балету за кордон. Крім того, хотілося б поставити на львівських сценах щось нового, привізши із Заходу свого режисера, хореографа, солістів. Надійшли пропозиції телезапису окремих музичних програм у майбутньому. Це — щодо Львова. У Києві ж пляную співпрацювати з Київською державною симфонічною оркестрою та з оркестрою „Камерата“.

Надіємося, що усі творчі пляни Адріяна Бриттана увінчаються успіхом. А тим часом оркестранти в Україні знову чекають приїзду мистця, бо „А. Бриттан вносить у працю оркестр справжній професіоналізм, вишуканий смак“. „Приїздіть частіше, маестро“ — лунає із заголовка однієї з статтей у газеті „За Вільну Україну“.

Створено стипендію ім. С. Бубнюк для студентів журналістики

Щоб допомогти студентам журналістики завершити своє навчання, недавно створено стипендію для студентів журналістики ім. Стефанії Бубнюк, заслуженої журналістки та довголітнього редактора журналу „Жіночий Світ".

Починаючи в 1995 році, річно в місяці квітні буде наділена одна стипендія ім. С. Бубнюк в сумі 1,000 дол. Стипендію одержить видатний студент чи студентка, що вчиться на факультеті журналістики канадського університету та вступить на останній рік навчання осені того ж року.

Удостоїться стипендії студент чи студентка з задовільним рівнем у навчанні, а також котрий чи котра помістила друком протягом попередніх дванадцяти місяців видатну статтю, есей, редакційну, чи іншу журналістичну працю на українську тему, тему котра цікавить канадську громаду. Праця може бути написана мовою українською, англійською, чи французькою.

Подробиці про стипендію будуть у свій час розіслані факультетам журналістики та оголошені в пресі.

Стипендію, адміністрацію якої бере на себе Канадська Фундація Українських Студій, уможливила своєю щедрістю Стефанія Бубнюк. Після Першої світової війни вона приїхала до Канади та 1927 року поселилася з родиною в Саскатуні. Там вона включилася в життя української громади, стаючи в 1934 році однією з засновників Організації Українок Канади, протягом кількох років виконуючи обов'язки секретаря Центральної управи організації. Вкоротці після свого приїзду в Канаду, вона почала дописувати до газет „Український Голос" та „Новий Шлях", а 1951 року в Вінніпезі стала редактором „Жіночого Світу", органу Організації Українських Жінок.

У Вінніпезі також брала активну участь в праці відділу Організації Українських Жінок, була членом Дирекції Осередку Української Культури й Освіти, Ощадно-Кредитової Спілки „Карпатія", Комітету (сьогодні Конґресу) Українців Канади та Центральної управи Організації Українок Канади. Через свій журналістичний досвід та успіх була обрана головою Секції журналісток при СФУЖО, а також до управ організації етнічної преси Канади і Манітоби.

За свою працю на користь української громади, С. Бубнюк Конгрес Українців Канади нагородив Шевченківською медалею. Вона також отримала відзначення під час святкування сторіччя українського поселення в Канаді. С. Бубнюк є почесним членом Організації Українок Канади та Української Вільної Академії Наук в Канаді КФУС.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ 16-го ГРУДНЯ, 1994 р.

Пассейк, Н. Дж. — Місячні збори 42-го Відд. Т-ва ім. Тараса Шевченка відбудуться о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо взяти участь. Після зборів відбудеться „Різдвяна зустріч". Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — В. Марущак рекр. секр.

Опубліковано...

(Закінчення зі стор. 1)

яд та систему центральних і місцевих органів державної виконавчої влади. Президент формує Уряд, призначає прем'єр-міністра і склад Кабінету Міністрів. Президент має право розпустити Верховну Раду, якщо вона двічі підряд не схвалила програму діяльности Уряду і висловила недовір'я зформованому Кабінетові Міністрів або протягом трьох місяців не затвердила поданий Урядом України державний бюджет. В цьому разі призначається нові вибори народних депутатів України.

Кабінет Міністрів, очолюваний прем'єр-міністром, є підзвітним Президентові та подає Верховній Раді на затвердження схвалений Президентом проєкт бюджету на черговий рік. Питання цінової політики, грошового обігу та кредитів узгоджує з Національним Банком України.

Кабінет Міністрів спрямовує діяльність органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим та контролює діяльність органів місцевого самоврядування.

Органами державної виконавчої влади в областях та районах (окрім районів у містах) є обласні, районні державні адміністрації, очолювані головами адміністрацій. Голова адміністрацій обирає населення районів та областей. Обсяг уповноважень місцевих органів державної влади визначає Президент. Нарівні областей і районів рад не передбачається.

Органами місцевого самоврядування у містах, міських районах, селищах є відповідно міські, районні селищні, сільські ради й вибирають їх громадяни, що проживають на їх територіях.

Проєкт має розглянути і затвердити Верховна Рада, а якщо не затвердить, то виникне потреба всенародного референдуму.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу

✻ ПРАЦЯ ✻

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻